



**ΣΧΟΛΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ**

**ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ (ΠΠΣ) ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ**

Εισαγωγή

Ο Κανονισμός του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών συντάχθηκε σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, των νόμων 4009/2011 και 4485/2017. Το Τμήμα δύναται να διαμορφώνει Κανονισμό για ιδιαίτερα και επί μέρους θέματα που χρήζουν αντιμετώπισης και στην περίπτωση αυτή οι όποιες ρυθμίσεις θα πρέπει να είναι σύμφωνες με τα προβλεπόμενα στον Οργανισμό και στον Κανονισμό του Διεθνούς Πανεπιστημίου της Ελλάδος, καθώς και με το ισχύον κάθε φορά θεσμικό πλαίσιο.

Με τον παρόντα Κανονισμό Προπτυχιακών Σπουδών καθορίζονται:

- α) Η οργάνωση των μαθημάτων και το ωρολόγιο πρόγραμμα.
- β) Η διδασκαλία ξένων γλωσσών.
- γ) Η οργάνωση της διδασκαλίας και η διάρκεια διδασκαλίας μαθημάτων.
- δ) Τα προπαρασκευαστικά φροντιστήρια και οι εκπαιδευτικές εκδρομές.
- ε) Οι εξεταστικές περίοδοι και το πρόγραμμα εξετάσεων.
- στ) Η διαδικασία διεξαγωγής των εξετάσεων.
- ζ) Οι βαθμοί εργαστηρίων και εξετάσεων και η βαθμολογική κλίμακα.
- η) Η εκπόνηση εργασιών και η πρακτική άσκηση.
- θ) Ο βαθμός πτυχίου, η ανακήρυξη πτυχιούχων, οι τίτλοι σπουδών και το Παράρτημα Διπλώματος.
- ι) Η αναγνώριση μαθημάτων λόγω μετεγγραφής ή κατάταξης και οι φιλοξενούμενοι φοιτητές.
- ια) Η Πολιτική Διασφάλισης Ποιότητας και η Αξιολόγηση.
- ιβ) Ο Οδηγός Σπουδών.
- ιγ) Η Ορκωμοσία, το Πτυχίο και τα Πιστοποιητικά.

Ο Κανονισμός Προπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών καταρτίστηκε με την υπ' αριθ. 4/27-08-2019 απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος και εγκρίθηκε από τη Διοικούσα Επιτροπή του Διεθνούς Πανεπιστημίου της Ελλάδος με την υπ' αριθ. 27/30-09-2020 απόφασή της και αναρτήθηκε στον διαδικτυακό τόπο του Τμήματος.

Γιώργος Ν. Μαγούλιος
Πρόεδρος του Τμήματος

Άρθρο 1

Οργάνωση μαθημάτων – Ωρολόγιο Πρόγραμμα

1. Οι σπουδές στο Τμήμα Οικονομικών Επιστημών οργανώνονται με βάση το εξαμηνιαίο μάθημα και το πρόγραμμα της εκπαιδευτικής διαδικασίας (μαθήματα, εξετάσεις, αργίες κ.λπ.) οργανώνεται σύμφωνα με το Ακαδημαϊκό Ημερολόγιο του ΔΙΠΑΕ. Τα μαθήματα του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών διακρίνονται σε υποχρεωτικά, κατ' επιλογήν υποχρεωτικά και προαιρετικά και σε γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου και ειδίκευσης.

α) Γενικά υποχρεωτικά μαθήματα είναι τα μαθήματα γενικού υποβάθρου και ειδικού υποβάθρου και τα βασικά μαθήματα ειδίκευσης, τα οποία είναι υποχρεωτικά για όλους τους Φοιτητές του Τμήματος.

β) Κατ' επιλογήν υποχρεωτικά μαθήματα είναι μαθήματα που επιλέγονται από τους Φοιτητές από πίνακα μαθημάτων και από το 4^ο έως το 8^ο εξάμηνο.

γ) Προαιρετικά μαθήματα είναι μαθήματα γενικής μόρφωσης ή μαθήματα εμπάθυνσης ή διεπιστημονικά. Τα προαιρετικά μαθήματα δεν συνυπολογίζονται στον αριθμό των μαθημάτων που απαιτούνται για τη λήψη πτυχίου ούτε στη διαμόρφωση του βαθμού, αναγράφονται μόνο στο πιστοποιητικό αναλυτικής βαθμολογίας. Προαιρετικά μαθήματα είναι το θεωρητικό μέρος μαθημάτων του προγράμματος σπουδών άλλων τμημάτων του Διεθνούς Πανεπιστημίου Ελλάδας.

2. Η Συνέλευση του Τμήματος αποφασίζει με βάση το Πρόγραμμα Σπουδών για: α) τον διαχωρισμό της διδασκαλίας των μαθημάτων σε Θεωρία (Θ), Ασκήσεις (Α) και Εργαστήρια (Ε) και β) την ειδικότερη ανάλυση του περιγράμματος και των εβδομαδιαίων ωρών κάθε μαθήματος.

3. Το αργότερο δέκα (10) ημέρες πριν από την έναρξη των μαθημάτων κάθε διδακτικού εξαμήνου, συντάσσεται με την φροντίδα της Συνέλευσης του Τμήματος και ανακοινώνεται με ευθύνη του Προέδρου του Τμήματος, το εβδομαδιαίο ωρολόγιο πρόγραμμα μαθημάτων του Τμήματος ή τουλάχιστον σχέδιό του, το οποίο περιέχει:

α) Το τυπικό πρόγραμμα σπουδών του εξαμήνου.

β) Τα μέλη ΔΕΠ που θα διδάξουν κάθε μάθημα, αφού προηγηθεί σχετική έγγραφη δήλωση του διδακτικού έργου στον Διευθυντή του Τομέα και επικυρωθεί το διδακτικό έργο όλων των μελών ΔΕΠ από τη Συνέλευση του Τμήματος.

γ) Την ημέρα, την ώρα και την αίθουσα ή τον χώρο που θα πραγματοποιείται κάθε μάθημα.

4. Το αργότερο μία (1) εβδομάδα πριν από την έναρξη των μαθημάτων του εξαμήνου, ανακοινώνεται το τελικό εβδομαδιαίο ωρολόγιο πρόγραμμα μαθημάτων και αφού προηγηθεί η ανάθεση μαθημάτων στο Έκτακτο Εκπαιδευτικό Προσωπικό από τους Διευθυντές των Τομέων και εγκριθεί από τη Συνέλευση του Τμήματος.

5. Κατά την κατάρτιση του εβδομαδιαίου ωρολογίου προγράμματος του Τμήματος λαμβάνεται πρόνοια, ώστε να συμπίπτει ελεύθερος χρόνος περίπου δύο (2) ωρών σε συγκεκριμένη ημέρα της εβδομάδας, που θα χρησιμοποιείται για τη σύγκληση των οργάνων του Τμήματος.

6. Η Γραμματεία του Τμήματος αμέσως μετά την ανακοίνωση του ωρολογίου προγράμματος ανακοινώνει το χρονοδιάγραμμα, με βάση το οποίο θα υποβληθούν οι δηλώσεις των θεωρητικών και εργαστηριακών μαθημάτων εκ μέρους των Φοιτητών, με τους εξής όρους:

α) οι δηλώσεις εργαστηρίων μπορεί να αρχίζουν πέντε (5) ημέρες πριν την έναρξη του εξαμήνου και να ολοκληρώνονται το αργότερο στις τρεις (3) πρώτες ημέρες της πρώτης εβδομάδας του εξαμήνου,

β) οι δηλώσεις των μαθημάτων να αρχίζουν την πρώτη και να ολοκληρώνονται το αργότερο την τέταρτη εβδομάδα του εξαμήνου και στο διάστημα αυτό ο Φοιτητής έχει τη δυνατότητα τροποποίησης της αρχικής δήλωσής του,

γ) μικτά μαθήματα δηλώνονται ως όλον, δηλαδή θεωρητικό και εργαστηριακό μέρος, πλην των περιπτώσεων που ο Φοιτητής έχει επιτύχει σε ένα από τα δύο μέρη οπότε δηλώνει το εναπομείναν και

δ) οι δηλώσεις μαθημάτων και εργαστηρίων υποβάλλονται μέσω της ηλεκτρονικής γραμματείας.

7. Με βάση το τυπικό πρόγραμμα σπουδών κάθε εξαμήνου του Τμήματος, ο Φοιτητής καταρτίζει το ατομικό του πρόγραμμα σπουδών, το οποίο περιλαμβάνει τα μαθήματα που επιθυμεί και πρόκειται να παρακολουθήσει. Κατά την κατάρτιση του ατομικού προγράμματος σπουδών του εξαμήνου ο Φοιτητής λαμβάνει υποχρεωτικά πρόνοια ώστε:

α) Οι νεοεισαχθέντες Φοιτητές δηλώνουν και παρακολουθούν τα μαθήματα που προβλέπει το πρόγραμμα σπουδών για το πρώτο εξάμηνο.

β) Οι υπόλοιποι Φοιτητές, το σύνολο των πιστωτικών μονάδων των μαθημάτων του τυπικού και παρελθόντων εξαμήνων που δηλώνουν να μην υπερβαίνει τις σαράντα πέντε (45) πιστωτικές μονάδες.

γ) Ειδικά οι επί πτυχίω Φοιτητές, μπορούν να δηλώσουν το σύνολο των μαθημάτων του τυπικού και παρελθόντων εξαμήνων .

δ) Μόνο στην περίπτωση κατά την οποία ο Φοιτητής έχει εξεταστεί επιτυχώς σε όλα τα μαθήματα των παρελθόντων προσφερόμενων τυπικών εξαμήνων, τότε μόνον έχει τη δυνατότητα να δηλώσει και μαθήματα του αμέσως μεθεπόμενου, του τυπικού, προσφερόμενου εξαμήνου και οι πιστωτικές μονάδες να μην υπερβαίνουν τις σαράντα πέντε (45).

ε) Στις περιπτώσεις α, β και γ της παραγράφου αυτής, δεν επιτρέπονται επικαλύψεις μαθημάτων (διδασκόμενα μαθήματα την ίδια ημέρα και ώρα) κατά τη διαμόρφωση του ατομικού προγράμματος σπουδών των Φοιτητών.

στ) Ο Φοιτητής δεν μπορεί να δηλώσει εργαστηριακό μέρος μεικτού μαθήματος, χωρίς να έχει δηλώσει ή επιτύχει ήδη στο θεωρητικό μέρος του.

8. Σε καμία περίπτωση ο Φοιτητής δεν μπορεί να καταστεί Πτυχιούχος νωρίτερα από την προβλεπόμενη χρονική διάρκεια (οκτώ εξάμηνα) σπουδών του Τμήματος.

Άρθρο 2

Διδασκαλία ξένων γλωσσών

1. Το Πρόγραμμα Σπουδών μπορεί να περιλαμβάνει υποχρεωτικά μαθήματα για την εκμάθηση ξένων γλωσσών. Η διδασκαλία της ξένης γλώσσας έχει ως σκοπό να μάθουν οι Φοιτητές τη γλώσσα σε βαθμό που να μπορούν να κατανοούν κείμενα της ειδικότητάς τους.

2. Η ξένη γλώσσα ανήκει στα υποχρεωτικά ή στα κατ' επιλογήν υποχρεωτικά μαθήματα του Τμήματος.

3. Για την απονομή του τίτλου σπουδών απαιτείται η επιτυχής ολοκλήρωση μαθημάτων μίας (1) τουλάχιστον ξένης γλώσσας.

Άρθρο 3

Οργάνωση Διδασκαλίας

1. Η εκπαιδευτική διαδικασία κάθε μαθήματος περιλαμβάνει μία (1) ή περισσότερες από τις παρακάτω μορφές: Θεωρητική (Θ) ή από έδρας διδασκαλία, Ασκήσεις (Α), Εργαστηριακές (Ε) ασκήσεις, καθώς και ανάθεση εκπόνησης εργασιών ατομικά ή ομαδικά. Επί πλέον, στο πλαίσιο της εκπαιδευτικής διαδικασίας μπορεί να οργανώνονται

σεμινάρια. Με όλες τις μορφές διδασκαλίας επιδιώκονται τα συγκεκριμένα μαθησιακά αποτελέσματα, με βάση τα προσόντα που αναγνωρίζονται σε Φοιτητές του πρώτου κύκλου σπουδών και καλλιεργούνται οι γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες με βάση τους δείκτες Επιπέδου έξι (6) (πρώτος κύκλος σπουδών) του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης, όπως αυτά προσδιορίζονται στο περίγραμμα του κάθε μαθήματος.

2. α) Η θεωρητική ή από έδρας διδασκαλία μαθήματος, παρουσιάζει εποπτικά μια ευρεία περιοχή ενός γνωστικού αντικείμενου και τον σχετικό με αυτή επιστημονικό προβληματισμό, σύμφωνα με το εγκεκριμένο περίγραμμα του μαθήματος.

β) Τμήμα της θεωρητικής διδασκαλίας αυτής μπορεί να περιλαμβάνει και ασκήσεις για την εμπέδωση των θεωρητικών γνώσεων, με τη μορφή μελετών περιπτώσεων ή σχετικών προβλημάτων.

γ) Οι εργαστηριακές ασκήσεις πραγματοποιούνται υπό την επίβλεψη και με την καθοδήγηση του διδακτικού προσωπικού, με στόχο την εφαρμογή θεωρητικών ή τεχνολογικών μεθόδων, τον χειρισμό τεχνικών συστημάτων, την προώθηση της ομαδικής εργασίας, τη σύνταξη τεχνικών εκθέσεων κ.λπ., ώστε οι Φοιτητές να αποκτούν τις κατάλληλες δεξιότητες.

δ) Στο πλαίσιο της εκπαιδευτικής διαδικασίας μπορεί να ανατίθεται η εκπόνηση εργασιών ατομικά ή ομαδικά σε θέματα που προτείνει ο Διδάσκων ή και ο Φοιτητής, με βάση το περίγραμμα του μαθήματος. Στην περίπτωση κατά την οποία ο βαθμός εργασίας συμμετέχει στον βαθμό εξέτασης του Φοιτητή στο συγκεκριμένο μάθημα, αυτός δεν μπορεί να συμμετέχει σε ποσοστό άνω του 40% στον τελικό βαθμό. Ειδικότερα, στα μαθήματα που ο Φόρτος Εργασίας είναι έως 100 ώρες ο βαθμός εργασίας συμμετέχει στον βαθμό εξέτασης 20%, 100 έως 120 ώρες 30% και 120 έως 150 ώρες 40%, αντίστοιχα, και όπως ειδικότερα προσδιορίζεται στο περίγραμμα κάθε μαθήματος. Με ευθύνη του διδάσκοντα θα πρέπει να ενημερώνονται όλοι ανεξαιρέτως οι Φοιτητές για τη δυνατότητα εκπόνησης εργασιών, με σχετική ανάρτηση στην ιστοσελίδα του Τμήματος.

ε) Τα σεμινάρια στοχεύουν στην επεξεργασία συγκεκριμένων θεμάτων σε μεγαλύτερο βάθος και έκταση, με τη συνεργασία και καθοδήγηση του διδάσκοντα και τη βοήθεια σχετικής βιβλιογραφίας και οργανώνονται μετά από απόφαση της Γενικής Συνέλευσης του Τομέα, με βάση εισήγηση του διδάσκοντα.

3. α) Ο ελάχιστος αριθμός ακροατών Φοιτητών ενός τμήματος για την παρακολούθηση της διδασκαλίας θεωρητικών μαθημάτων δεν επιτρέπεται να είναι μικρότερος των εβδομήντα (70), εκτός των περιπτώσεων που οι εγγεγραμμένοι σ' αυτό ή οι δηλώσαντες το μάθημα είναι λιγότεροι. Στην περίπτωση πολυπληθών τμημάτων, κατά την οποία δεν επαρκεί ο χώρος για την ομαλή διεξαγωγή του μαθήματος, επιτρέπεται η κατάτμηση του τμήματος σε ένα (1) επί πλέον τμήμα, με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος και ύστερα από τεκμηριωμένη πρόταση της συνέλευσης του αντίστοιχου Τομέα και η σχετική απόφαση πρέπει να ληφθεί το αργότερο έως το τέλος της δεύτερης εβδομάδας από την έναρξη του εξαμήνου. Στην περίπτωση κατάτμησης τμήματος, οι διδάσκοντες συντονίζουν μεταξύ τους τη διδακτέα ύλη και στις τελικές εξετάσεις του μαθήματος θέτουν κοινά θέματα. Ο ελάχιστος αριθμός εγγεγραμμένων ή δηλωσάντων το μάθημα Φοιτητών για τη συγκρότηση τμήματος θεωρητικής διδασκαλίας σε μάθημα υποχρεωτικό ή επιλογής ορίζεται σε δέκα (10) άτομα.

β) Για τη διεξαγωγή των εργαστηριακών ασκήσεων ο ελάχιστος αριθμός των Φοιτητών ανά τμήμα ορίζεται σε είκοσι (20) άτομα. Στις περιπτώσεις που δεν απαιτείται εργαστηριακός ή άλλος εξοπλισμός ο μέγιστος αριθμός των Φοιτητών ανά τμήμα ορίζεται σε εξήντα (60) άτομα.

4. Οι διδάσκοντες παροτρύνουν και ενθαρρύνουν τους Φοιτητές να παρακολουθούν όλα τα μαθήματα, ενώ το ποσοστό συμμετοχής των Φοιτητών στα μαθήματα αποτελεί δείκτη αξιολόγησης της ποιότητας της εκπαιδευτικής διαδικασίας του Τμήματος.

5. Στην περίπτωση κατά την οποία διδάσκων κωλύεται για λόγους υγείας, διοικητικές ή άλλες ακαδημαϊκές υποχρεώσεις (συμμετοχή σε συνέδριο ή εκλεκτορικό σώμα) να παραδώσει μάθημα, μεριμνά για την έγκαιρη ενημέρωση των φοιτητών, μέσω ανάρτησης σχετικής ανακοίνωσης στην ιστοσελίδα του Τμήματος, σε συνεννόηση με μέλη του ΕΤΕΠ και φροντίζει για την αναπλήρωση του συγκεκριμένου μαθήματος σε συγκεκριμένη ημέρα και ώρα, ενημερώνοντας σχετικά τον Διευθυντή του Τομέα.

Άρθρο 4

Διάρκεια διδασκαλίας μαθημάτων

1. Η διάρκεια της ωριαίας διδασκαλίας των θεωρητικών μαθημάτων, των ασκήσεων και των εργαστηριακών ασκήσεων ορίζεται σε σαράντα πέντε (45) τουλάχιστον λεπτά της ώρας, μετά τη λήξη οποίας ακολουθεί διάλειμμα, μέχρι δέκα πέντε (15) λεπτών.

2. Η διάρκεια των ωριαίων εργαστηριακών ασκήσεων σε ειδικές περιπτώσεις και εφόσον αυτό επιβάλλεται από διατάξεις διασφάλισης δημόσιας υγείας, ή άλλους τεκμηριωμένους λόγους, μπορεί να προσαρμόζεται με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης του Τομέα, ύστερα από εισήγηση του διδάσκοντα.

Άρθρο 5

Προπαρασκευαστικά φροντιστήρια

1. Με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος είναι δυνατή η διοργάνωση προπαρασκευαστικών φροντιστηρίων για Φοιτητές που δεν μπορούν να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις των μαθημάτων του α' και β' εξαμήνου σπουδών του Τμήματος.

2. Τα προπαρασκευαστικά φροντιστήρια διαρκούν από μερικές εβδομάδες έως το πολύ έξι (6) εβδομάδες, με τρεις (3) το πολύ εβδομαδιαίες διδακτικές ώρες ανά μάθημα. Είναι όμως δυνατή η σύμπτυξή τους σε μικρότερο χρονικό διάστημα με ανάλογη αύξηση των εβδομαδιαίων διδακτικών ωρών. Τα προπαρασκευαστικά φροντιστήρια γίνονται κατά κανόνα πέρα από το κανονικό ωράριο σπουδών και δεν καταλήγουν σε τελική αξιολόγηση της επίδοσης των σπουδών.

3. Η διδασκαλία στα προπαρασκευαστικά φροντιστήρια ανατίθεται σε μέλη ΔΕΠ ή του Έκτακτου Εκπαιδευτικού Προσωπικού ή υποψήφιους Διδάκτορες, σύμφωνα με τις διατάξεις που αναφέρονται στη διδασκαλία των κανονικών μαθημάτων.

Άρθρο 6

Εκπαιδευτικές εκδρομές

1. Για την αποτελεσματικότερη εμπέδωση των θεωρητικών γνώσεων των Φοιτητών οργανώνονται, με πρωτοβουλία και ευθύνη του Τμήματος και ύστερα από σχετική εισήγηση των διδασκόντων, εκπαιδευτικές επισκέψεις και εκδρομές μικρής χρονικής διάρκειας, όχι περισσότερες από τρεις (3) συνεχόμενες εργάσιμες ημέρες το εξάμηνο, σε χώρους εργασίας και βιομηχανικών εγκαταστάσεων. Η έγκριση παρέχεται μετά από απόφαση της Γενικής Συνέλευσης του Τομέα, σύμφωνη γνώμη του Προέδρου του Τμήματος και του Κοσμήτορα της Σχολής και έγκριση του Αντιπρύτανη Ακαδημαϊκών

Υποθέσεων και εφόσον επιβεβαιωθεί προηγουμένως η δυνατότητα κάλυψης της αναγκαίας δαπάνης.

2. Πολυήμερες, άνω των τριών (3) ημερών, εκπαιδευτικές εκδρομές, στο εσωτερικό ή το εξωτερικό, πραγματοποιούνται μόνο κατά τις διακοπές των Χριστουγέννων, του Πάσχα και του καλοκαιριού. Η έγκριση παρέχεται από τον Υπουργό Παιδείας και Θρησκευμάτων, ύστερα από εισήγηση του Τμήματος και σύμφωνη γνώμη της Κοσμητείας της Σχολής Οικονομίας και Διοίκησης και της Συγκλήτου του ΔΙΠΑΕ, στην οποία περιλαμβάνεται το πρόγραμμα εκπαιδευτικών επισκέψεων και εκτίμηση της απαιτούμενης δαπάνης μεταφοράς των Φοιτητών.

Άρθρο 7

Εξεταστικές περιόδους, Πρόγραμμα εξετάσεων

1. Μετά τη λήξη των μαθημάτων κάθε διδακτικού εξαμήνου ακολουθεί η εξεταστική περίοδος, διάρκειας έως τριών (3) εβδομάδων, κατά τη διάρκεια των οποίων οι Φοιτητές εξετάζονται γραπτά, σε όλη τη διδακτέα ύλη κάθε μαθήματος που έχουν δηλώσει και προβλέπεται από το αναλυτικό πρόγραμμα. Στις εξετάσεις περιόδου μπορούν να συμμετέχουν μόνο οι Φοιτητές που έχουν δηλώσει τα αντίστοιχα μαθήματα και είναι υποχρεωτικές για την επιτυχή εξέτασή τους. Οι εξετάσεις στο εργαστηριακό μέρος μικτών μαθημάτων πραγματοποιούνται την ενδιάμεση εβδομάδα από το τέλος των διδακτικών εβδομάδων έως την έναρξη των εξετάσεων. Το εργαστηριακό μέρος μαθήματος, όταν δεν προβλέπεται τελική εξέταση, είναι δυνατόν να εξεταστεί μέσω εργαστηριακών και άλλων ασκήσεων, με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης του Τομέα, η οποία λαμβάνεται πριν την έναρξη του εξαμήνου. Οι Φοιτητές δικαιούνται να εξεταστούν στα μαθήματα και των δύο (2) εξαμήνων πριν από την έναρξη του χειμερινού εξαμήνου, κατά την εξεταστική περίοδο που αρχίζει την πρώτη Δευτέρα του Σεπτεμβρίου. Επίσης, οι Φοιτητές δικαιούνται να εξεταστούν στο εργαστηριακό μέρος μικτών μαθημάτων και των δύο εξαμήνων πριν από την έναρξη του χειμερινού εξαμήνου ή αμέσως μετά την εξεταστική περίοδο του χειμερινού ή του εαρινού εξαμήνου, αντίστοιχα, και η επιλογή του χρόνου της εξέτασης αυτής γίνεται με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης του Τομέα, η οποία λαμβάνεται πριν την έναρξη του αντίστοιχου εξαμήνου. Στην περίπτωση κατά την οποία στο εργαστηριακό μέρος του μαθήματος ο βαθμός προκύπτει από τη συνολική επίδοση των Φοιτητών καθ' όλη τη διάρκεια του εξαμήνου (π.χ. εβδομαδιαία τεστ, ή ασκήσεις), ο τρόπος της επαναληπτικής εξεταστικής ορίζεται με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης του Τομέα και ενδεικτικά μπορεί να περιλαμβάνει ανάθεση σχετικής εργασίας, ασκήσεις κ.λπ. Δικαίωμα συμμετοχής στην επαναληπτική εξεταστική εργαστηριακού μέρους μικτών μαθημάτων έχουν οι Φοιτητές, οι οποίοι έχουν ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις τους (παρουσίες, παράδοση αποδεκτών από τον διδάσκοντα εργασιών κ.λπ.). Η εξέταση μικτών μαθημάτων μπορεί να είναι ενιαία (Θ+Ε) κατά την εξεταστική περίοδο, με αιτιολογημένη εισήγηση του διδάσκοντα και έγκριση της Συνέλευσης του Τμήματος.

2. Οι εξετάσεις διεξάγονται με βάση το πρόγραμμα που συντάσσεται από τη Συνέλευση του Τμήματος και ανακοινώνεται με ευθύνη του Προέδρου του Τμήματος, τουλάχιστον δέκα (10) ημέρες πριν την έναρξη της εξεταστικής περιόδου. Το πρόγραμμα εξετάσεων περιλαμβάνει: το εξεταζόμενο μάθημα, τον εισηγητή των θεμάτων, την ημερομηνία, την ώρα και την αίθουσα εξετάσεων.

3. Τη γενική ευθύνη της εύρυθμης διεξαγωγής των εξετάσεων του Τμήματος έχει ο Πρόεδρος του Τμήματος, σε συνεργασία με τους Διευθυντές των Τομέων, ο οποίος

μεριμνά έγκαιρα για τον ορισμό Εποπτών, Επιτηρητών, την καταλληλότητα των χώρων, τη διαθεσιμότητα των υλικών και μέσων και γενικότερα για το αδιάβλητο των εξετάσεων.

4. Ως Επιτηρητές των εξετάσεων ορίζονται από τη Συνέλευση του Τμήματος μέλη ΔΕΠ, ΕΔΙΠ, μέλη του Έκτακτου Εκπαιδευτικού Προσωπικού και υποψήφιοι Διδάκτορες, στα πλαίσια των ωρών απασχόλησής τους κατά βαθμίδα και με συνεκτίμηση του χρόνου που απαιτείται για την προετοιμασία των εισηγήσεων και για τις διορθώσεις των γραπτών δοκιμών. Σε περίπτωση έλλειψης του προαναφερόμενου προσωπικού, ως επιτηρητές ορίζονται και μέλη ΕΤΕΠ και Διοικητικού Προσωπικού με ευθύνη του Προέδρου του Τμήματος. Ως επιτηρητές είναι δυνατόν να ορίζονται και μεταπτυχιακοί φοιτητές, σύμφωνα με τον Κανονισμό του ΠΜΣ.

5. Τα θέματα των εξετάσεων εισηγείται αυτός ή αυτοί που δίδαξαν το μάθημα κατά το εξάμηνο που έληξε και σε περίπτωση απουσίας του ή κωλύματος, τα θέματα εισηγείται άλλος διδάσκων από τον ίδιο Τομέα, που ορίζεται με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης του Τομέα.

6. Η διάρκεια επεξεργασίας των θεμάτων κατά τη γραπτή εξέταση κάθε μαθήματος ορίζεται στις δύο (2) ώρες και για κάθε άλλη περίπτωση αποφασίζει σχετικά η Συνέλευση του Τμήματος κατά την έγκριση του προγράμματος των εξετάσεων. Οι εξετάσεις κάθε μαθήματος διεξάγονται με την ευθύνη του διδάσκοντα το μάθημα, σε συνεργασία με τον Επόπτη και τους Επιτηρητές, οι οποίοι από κοινού διαχειρίζονται οποιοδήποτε πρόβλημα προκύψει κατά τη διάρκεια της εξέτασης και σε περίπτωση αδυναμίας τους, το πρόβλημα αντιμετωπίζεται με ευθύνη του Προέδρου του Τμήματος.

7. Ειδική μέριμνα λαμβάνεται για την προφορική εξέταση Φοιτητών με αποδεδειγμένη πριν από την εισαγωγή τους στο Ίδρυμα δυσλεξία, η οποία πιστοποιείται με έγγραφο δημόσιου νοσοκομείου ή άλλου δημόσιου υγειονομικού ιδρύματος. Ο ενδιαφερόμενος Φοιτητής υποβάλλει σχετική αίτηση μαζί με το πιστοποιητικό δυσλεξίας στη Γραμματεία του Τμήματος και αποφασίζει σχετικά η Συνέλευση του Τμήματος. Οι εν λόγω φοιτητές θα πρέπει να ενημερώνουν με e-mail τους διδάσκοντες για την επιλογή της προφορικής εξέτασης στο μάθημά τους, τρεις (3) ημέρες πριν την εξέταση του μαθήματος. Σε περίπτωση μη αποστολής του σχετικού e-mail, οι φοιτητές εξετάζονται γραπτώς.

Άρθρο 8

Διαδικασία διεξαγωγής εξετάσεων

1. Για την ανάπτυξη των θεμάτων, χορηγούνται στους εξεταζόμενους Φοιτητές ειδικές σφραγισμένες με τη σφραγίδα του Τμήματος κόλλες αναφοράς ή τυπωμένα ερωτηματολόγια με ευθύνη των Επιτηρητών της αίθουσας. Επίσης, δίδονται στους Φοιτητές τα θέματα των εξετάσεων σε έντυπη μορφή. Είναι δυνατή η εξέταση των Φοιτητών με τη χρήση βιβλίων, σημειώσεων, ασκήσεων κ.λπ., με εισήγηση του διδάσκοντα και σχετική απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος.

2. Με ευθύνη των Επιτηρητών και του Επόπτη διασφαλίζεται το αδιάβλητο και η αντικειμενικότητα των εξετάσεων. Η κατανομή των Επιτηρητών στις αίθουσες γίνεται με ευθύνη του Επόπτη και του Εισηγητή. Στην αρχή της εξέτασης γίνεται από τους Επιτηρητές έλεγχος των στοιχείων ταυτότητας των εξεταζομένων. Η κατανομή των εξεταζόμενων Φοιτητών στις αίθουσες γίνεται από τον Εισηγητή, σε συνεργασία με τον Επόπτη των εξετάσεων. Ο Επιτηρητής κατά την παράδοση του γραπτού, σημειώνει το τέλος των απαντήσεων διαγραμμίζοντας το σημείο που τελειώνουν οι απαντήσεις του Φοιτητή, διαγράφοντας τα κενά και υπογράφοντας στη συνέχεια.

Η γραμματειακή – τεχνική υποστήριξη της διαδικασίας των εξετάσεων (προετοιμασία

εντύπων, παρουσιολόγιο εποπτών, επιτηρητών κ.λπ.) διενεργείται από τα μέλη ΕΤΕΠ του Τμήματος.

3. Φοιτητής που καταλαμβάνεται να αντιγράψει από βιβλία ή σημειώσεις ή από γραπτό συμφοιτητή του ή συνεννοείται με άλλον ή άλλους Φοιτητές ή παρεμποδίζει την ομαλή διεξαγωγή των εξετάσεων μηδενίζεται, αφού σημειωθεί και μονογραφηθεί το γραπτό του από τον Επιτηρητή που έκανε τη διαπίστωση αυτή. Κατά τη διαδικασία των εξετάσεων δεν επιτρέπεται η χρήση κινητών ή άλλων ηλεκτρονικών συσκευών, βιβλίων, σημειώσεων κ.λπ., εκτός των περιπτώσεων που κάποια από αυτά είναι αναγκαία κατά την κρίση του διδάσκοντα εξεταστή και ύστερα από ενημέρωση του Επόπτη και των Επιτηρητών.

4. Μετά τη διεξαγωγή των εξετάσεων του μαθήματος και πριν την έναρξη του επόμενου εξαμήνου (εαρινού για τις εξετάσεις του Ιανουαρίου και χειμερινού για τις εξετάσεις Σεπτεμβρίου), καθώς και πριν την έναρξη των θερινών διακοπών για τις εξετάσεις του Ιουνίου, ο διδάσκων καταθέτει στο Τμήμα τη βαθμολογία των εξετάσεων περιόδου, καθώς και τον τελικό βαθμό του μαθήματος, μέσω της ηλεκτρονικής γραμματείας. Μετά από σχετικό έλεγχο, η γραμματεία προβαίνει στην ανακοίνωση των αποτελεσμάτων και στην αρχειοθέτηση των βαθμολογιών. Μετά την καταχώρηση του βαθμού στην ηλεκτρονική γραμματεία, διόρθωσή του επιτρέπεται μετά από σχετική εισήγηση του διδάσκοντα προς τη Γραμματεία του Τμήματος, η οποία ενημερώνει τον Πρόεδρο του Τμήματος, ο οποίος αφού λάβει γνώση, υπογράφει τη σχετική εισήγηση και την προωθεί στη Γραμματεία για τη διόρθωση του βαθμού. Διόρθωση βαθμού δεν μπορεί να γίνει μετά την παρέλευση δύο (2) μηνών, στους οποίους δεν υπολογίζεται η διάρκεια των διακοπών, από την καταχώρηση των βαθμών στην ηλεκτρονική γραμματεία.

5. Τα γραπτά δοκίμια φυλάσσονται με ευθύνη του εξεταστή για ένα (1) έτος, μετά την παρέλευση του οποίου διατίθενται για ανακύκλωση με ευθύνη του ιδίου. Στην περίπτωση εξέτασης από τριμελή επιτροπή, τα γραπτά φυλάσσονται από τον πρόεδρο της τριμελούς επιτροπής. Τα γραπτά φυλάσσονται στο γραφείο του εξεταστή, στους χώρους του Πανεπιστημίου ή, στην περίπτωση που ο εξεταστής ανήκει στο έκτακτο προσωπικό, στο γραφείο του ΕΤΕΠ.

6. Οι διδάσκοντες υποχρεούνται να ανταποκρίνονται θετικά σε αίτημα Φοιτητή που ενδιαφέρεται να ενημερωθεί για το γραπτό και τη βαθμολογία του και να συνεργάζονται μαζί του, δίδοντας τις αναγκαίες εξηγήσεις και διευκρινήσεις για τη βαθμολογία με βάση τη συγκεκριμένη επίδοση του Φοιτητή, καθώς και να έχουν διαθέσιμες για τους Φοιτητές τις λύσεις και απαντήσεις των θεμάτων των εξετάσεων. Οι Φοιτητές με αίτησή τους στην Κοσμητεία και μετά από αποτυχία σε μάθημα τρεις (3) φορές, μπορούν να ζητήσουν επανεξέταση από τριμελή επιτροπή Καθηγητών του ίδιου ή συναφούς γνωστικού αντικειμένου, η οποία συγκροτείται με απόφαση του Κοσμήτορα και στην οποία δεν συμμετέχει ο υπεύθυνος της εξέτασης και Διδάσκων το μάθημα.

7. Ο εξεταστής κάθε μαθήματος υποχρεούται να παραδίδει στη γραμματεία των εξετάσεων ένα (1) αντίγραφο των θεμάτων που προορίζονται για την εξέταση των Φοιτητών, μετά την παράδοση των θεμάτων στους εξεταζόμενους Φοιτητές. Δημιουργείται στο Τμήμα «*Τράπεζα Θεμάτων*», σκοπός της οποίας είναι η διευκόλυνση των εξεταστικών διαδικασιών. Ειδικότερα, στην περίπτωση κατά την οποία εξεταστής δεν προσέλθει στις εξετάσεις και δεν έχει αποστείλει θέματα, τα θέματα των εξετάσεων ορίζονται από την «*Τράπεζα Θεμάτων*», με ευθύνη του Επόπτη και σε συνεννόηση με τον Πρόεδρο του Τμήματος ή τον Διευθυντή του Τομέα. Ο χαρακτήρας των θεμάτων είναι

εμπιστευτικός. Η «Τράπεζα Θεμάτων» λειτουργεί και ως δανειστική μεταξύ των μελών ΔΕΠ του Τμήματος.

8. Τα θέματα των εξετάσεων πρέπει να είναι κατανοητά, να μην δημιουργούν συγχύσεις στους εξεταζόμενους, να είναι σχετικά με τη διδαχθείσα ύλη, με εναλλασσόμενο βαθμό δυσκολίας μεταξύ των θεμάτων της ίδιας περιόδου ή και των διαφορετικών εξεταστικών περιόδων και να χαρακτηρίζονται από ποικιλία ως προς τον τύπο (ανάπτυξης, κρίσεως, συσχέτισης, πολλαπλής επιλογής κ.λπ.), έτσι ώστε τουλάχιστον όσοι Φοιτητές έχουν παρακολουθήσει το μάθημα να είναι σε θέση να τα απαντήσουν στο σύνολο ή μέρος των, ανάλογα με τον βαθμό προετοιμασίας τους. Δεν επιτρέπεται η χρήση αρνητικής βαθμολογίας σε θέματα εξετάσεων.

9. Στην περίπτωση κατά την οποία το ποσοστό επιτυχίας των Φοιτητών σε εξεταζόμενο μάθημα υπολείπεται των τριάντα (30) ποσοστιαίων μονάδων του μέσου όρου επιτυχίας των Φοιτητών στο σύνολο των εξεταζόμενων μαθημάτων του Τμήματος της συγκεκριμένης εξεταστικής περιόδου και για τρεις (3) συνεχόμενες εξεταστικές περιόδους του ίδιου μαθήματος, στο αμέσως επόμενο εξάμηνο η διδασκαλία του μαθήματος ανατίθεται σε άλλον διδάσκοντα, τουλάχιστον για τα επόμενα δυο (2) εξάμηνα κατά τα οποία διδάσκεται το μάθημα, μετά από εισήγηση της Γενικής Συνέλευσης του Τομέα και απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος.

Άρθρο 9

Βαθμοί εργαστηρίων και εξετάσεων

1. Για την επιτυχή παρακολούθηση εργαστηριακού μαθήματος ή του εργαστηριακού μέρους μικτού μαθήματος, απαιτείται ο Φοιτητής να έχει παρακολουθήσει τουλάχιστον το 80% των ωρών που πραγματοποιήθηκαν κατά τη διάρκεια του εξαμήνου και να έχει παραδώσει όλες τις εργασίες που έχουν ανατεθεί από τον διδάσκοντα. Την τελευταία εβδομάδα του εξαμήνου μπορούν να διεξάγονται συμπληρωματικές εργαστηριακές ή πρακτικές ασκήσεις για όσους Φοιτητές έχουν αποτύχει σε πραγματοποιηθείσες ασκήσεις, με ευθύνη του διδάσκοντα.

2. Ο βαθμός, του εργαστηρίου ή του εργαστηριακού μέρους μικτού μαθήματος είναι ανάλογα με την φύση του εργαστηρίου και μετά από απόφαση της Γενικής Συνέλευσης του Τομέα: α) ο μέσος όρος όλων των επιμέρους βαθμών των ασκήσεων που ο Φοιτητής έχει διεξαγάγει με επιτυχία στα ποσοστά του προηγούμενου εδαφίου, ή β) οι βαθμοί σε εξετάσεις που διεξάγονται τμηματικά ή τελικά σε όλη την ύλη του εργαστηρίου.

3. Ο τελικός βαθμός θεωρητικού μαθήματος ή του θεωρητικού μέρους μικτού μαθήματος, είναι ο βαθμός της τελικής εξέτασης στο μάθημα. Ύστερα από εισήγηση του διδάσκοντος και με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος είναι δυνατόν να υπάρξουν ενδιάμεσες αξιολογήσεις (εργασίες, θέματα, γραπτές δοκιμασίες κ.λπ.), των οποίων ο συντελεστής βαρύτητας δεν μπορεί συνολικά να υπερβαίνει το 40% του τελικού βαθμού. Τα αποτελέσματα των ενδιάμεσων αξιολογήσεων ανακοινώνονται από τον διδάσκοντα τουλάχιστον πέντε (5) μέρες πριν από την έναρξη των εξετάσεων.

4. α) Ο τελικός βαθμός προκύπτει από τον συνυπολογισμό των βαθμών του θεωρητικού και εργαστηριακού μέρους του μικτού μαθήματος, με συντελεστές 0,60 και 0,40, αντίστοιχα, και έχουν άθροισμα ένα (1). Σε κάθε άλλη περίπτωση, η κατανομή αυτή καθορίζεται με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος ύστερα από πρόταση της Γενικής Συνέλευσης του Τομέα, με βάση τις ώρες και τις συνθήκες διδασκαλίας, καθώς και με την φύση κάθε μέρους του μαθήματος.

β) Η παρακολούθηση σε ένα μάθημα θεωρείται επιτυχής, εφόσον ο βαθμός στο θεωρητικό και στο εργαστηριακό μέρος του μαθήματος αυτού έχει την ένδειξη τουλάχιστον «καλώς», δηλαδή πέντε (5).

γ) Σε περίπτωση επιτυχούς παρακολούθησης ενός μόνο μέρους μικτού μαθήματος (θεωρητικού και εργαστηριακού), ο βαθμός του μέρους αυτού κατοχυρώνεται και το μάθημα επαναλαμβάνεται μόνο ως προς το άλλο μέρος.

δ) Σε περίπτωση αποτυχίας Φοιτητή στο εργαστηριακό μέρος μικτού μαθήματος, δεν είναι μεν υποχρεωτική η παρακολούθηση εκ νέου του εργαστηρίου, αλλά είναι υποχρεωτική η παράδοση των εργασιών εφόσον προβλέπονται και η συμμετοχή του σε όλες τις εξετάσεις.

5. Η καταχώρηση βαθμού στην ηλεκτρονική γραμματεία επιτρέπεται μόνο εάν ο φοιτητής έχει δηλώσει το εξεταζόμενο μάθημα. Για κάθε άλλη περίπτωση αποφασίζει η Συνέλευση του Τμήματος.

Άρθρο 10

Βαθμολογική κλίμακα

1. Η βαθμολογία σε όλα τα μαθήματα εκφράζεται με την αριθμητική κλίμακα μηδέν έως δέκα (0 έως 10), με βάση επιτυχίας τον βαθμό πέντε (5).

2. Ο χαρακτηρισμός της επίδοσης των Φοιτητών κατά μάθημα, καθορίζεται ως εξής:

- από 0 - 4,99: «κακώς»,
- από 5 - 6,49: «καλώς»,
- από 6,50 - 8,49: «λίαν καλώς»,
- από 8,50 - 10: «άριστα».

3. Όλοι οι βαθμοί υπολογίζονται και καταχωρούνται με προσέγγιση δύο (2) δεκαδικών ψηφίων.

4. Οι επιδόσεις των Φοιτητών και ο βαθμός του Πτυχίου τους αποτελούν δείκτη αξιολόγησης της ποιότητας του συνολικού εκπαιδευτικού έργου του Τμήματος.

Άρθρο 11

Εκπόνηση Εργασιών

1. Στο πλαίσιο της εκπαιδευτικής διαδικασίας οι Φοιτητές αναλαμβάνουν να εκπονήσουν Εργασίες με θέματα που πρέπει να είναι σχετικά με το γνωστικό αντικείμενο των μαθημάτων και με την κατεύθυνση του Τμήματος, καθώς και με τα πραγματικά προβλήματα της παραγωγής και των υπηρεσιών της τοπικής, περιφερειακής και εθνικής οικονομίας. Κοινό θέμα Εργασίας μπορεί να ανατεθεί και σε ομάδα μέχρι δύο (2) Φοιτητών, με ταυτόχρονη κατανομή της εργασίας σε κάθε Φοιτητή.

2. Για την ανάληψη εκπόνησης Εργασίας ο Φοιτητής πρέπει να δηλώσει ή να αναλάβει το θέμα έως και το τέλος της 4^{ης} εβδομάδας του διδακτικού εξαμήνου. Η επεξεργασία της Εργασίας μπορεί να διαρκέσει όσο χρόνο ορίζεται από τον διδάσκοντα το μάθημα και όχι αργότερα από τη 12^η εβδομάδα του εξαμήνου.

3. Τα μέλη ΔΕΠ, ΕΔΙΠ και του Έκτακτου Προσωπικού προτείνουν στους Φοιτητές θέματα ή θεματικά πεδία Εργασιών συγγενή με το γνωστικό αντικείμενο των διδασκόμενων από αυτούς μαθημάτων, έως και την 3^η εβδομάδα μαθημάτων.

4. Ο Επιβλέπων Εργασίας τακτικό ή έκτακτο μέλος ΔΕΠ, παρακολουθεί και ελέγχει την πρόοδο στην επεξεργασία του σχεδίου και του θέματος της Εργασίας και στη διερεύνηση της βιβλιογραφίας, καθοδηγεί τους Φοιτητές στην αναζήτηση της καλύτερης λύσης, φροντίζει για την παροχή των αναγκαίων διευκολύνσεων σε χώρους και σε εξοπλισμό, εφόσον απαιτούνται.

5. Μετά την ολοκλήρωσή της η Εργασία υποβάλλεται σε ηλεκτρονική ή σε έντυπη μορφή σύμφωνα με σχετικές οδηγίες του Επιβλέποντα Καθηγητή. Ο Επιβλέπων Καθηγητής δύναται να ορίσει ημερομηνίες μέσα στον χρόνο μαθημάτων, κατά τις οποίες γίνεται παρουσίαση των Εργασιών ενώπιον όλων των Φοιτητών και εφόσον υπάρχει διαθέσιμος χρόνος για την ολοκλήρωση των διαλέξεων, σύμφωνα με το περίγραμμα του μαθήματος.

6. Η λογοκλοπή κατά την εκπόνηση Εργασιών αποτελεί πειθαρχικό παράπτωμα, για το οποίο η προβλεπόμενη ποινή, καθώς και η διαδικασία επιβολής της ορίζονται στον Οργανισμό του Ιδρύματος. Μαζί με την υποβολή της Εργασίας ο Φοιτητής καταθέτει δήλωση στην οποία αναφέρει: *«Με ατομική μου ευθύνη και γνωρίζοντας τις κυρώσεις που προβλέπονται στον Κανονισμό και στον Οδηγό Εκπόνησης Εργασίας του Τμήματος, δηλώνω υπεύθυνα ότι για τη συγγραφή της Εργασίας μου δεν χρησιμοποίησα ολόκληρο ή μέρος έργου άλλου συγγραφέα χωρίς να γίνεται αναφορά στην πηγή προέλευσης (βιβλίο, άρθρο από επιστημονικό περιοδικό ή εφημερίδα, ιστοσελίδα κ.λπ.) και ότι χρησιμοποίησα μόνον τις πηγές που αναφέρονται στη βιβλιογραφία».*

Άρθρο 12

Πρακτική Άσκηση

1. Στο Πρόγραμμα Σπουδών προβλέπεται προαιρετική Πρακτική Άσκηση διάρκειας δυο (2) μηνών, αντί ενός (1) μαθήματος Επιλογής Υποχρεωτικού του 8^{ου} εξαμήνου και η οποία μπορεί να γίνει μετά το 6^ο εξάμηνο κατά την περίοδο των θερινών διακοπών του 6^{ου}, 7^{ου} ή 8^{ου} εξαμήνου. Κατά τη διάρκεια της Πρακτικής Άσκησης οι Φοιτητές ασκούνται στα αντικείμενα και στις δραστηριότητες της μονάδας ή της υπηρεσίας, που σχετίζονται με την ειδικότητά τους. Προϋπόθεση για την έναρξη της Πρακτικής Άσκησης εκ μέρους των Φοιτητών είναι να έχουν συγκεντρώσει εκατόν πενήντα (150) πιστωτικές μονάδες.

2. Σκοπός της Πρακτικής Άσκησης είναι η εμπέδωση και πρακτική εφαρμογή των γνώσεων των προηγούμενων εξαμήνων, η παροχή δυνατότητας ανάπτυξης πρωτοβουλιών, η δυνατότητα ανάπτυξης ικανοτήτων επίλυσης και διαχείρισης προβλημάτων και σύνθετων τεχνικών ή επαγγελματικών δραστηριοτήτων σε περιβάλλον ομαδικής εργασίας και καλλιέργειας δεξιοτήτων για την επίλυση σύνθετων και απρόβλεπτων προβλημάτων σε εξειδικευμένο πεδίο εργασίας, εκ μέρους των Φοιτητών. Η Πρακτική Άσκηση των Φοιτητών διεξάγεται σε φορείς του ιδιωτικού και του δημόσιου τομέα της οικονομίας.

3. Το πρόγραμμα Πρακτικής Άσκησης διαμορφώνεται, σε συνεργασία του Επόπτη της Πρακτικής άσκησης και του υπευθύνου της μονάδας ή υπηρεσίας, ώστε ο χρόνος του Φοιτητή να κατανέμεται σε όλα τα τμήματα που σχετίζονται με το αντικείμενό του, με επιδίωξη να αποκτήσει εμπειρίες και δεξιότητες, κατά το δυνατόν, στο μεγαλύτερο εύρος των πρακτικών εφαρμογών των γνωστικών αντικειμένων.

4. Ο Επόπτης της Πρακτικής Άσκησης ορίζεται με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος, με αρμοδιότητα την παρακολούθηση της Πρακτικής Άσκησης των Φοιτητών και την ανάληψη πρωτοβουλιών, εφόσον κρίνεται απαραίτητο και σε συνεργασία με τους Φοιτητές και τους υπευθύνους των μονάδων, για την καλύτερη δυνατή λειτουργία και αποτελεσματικότητα του προγράμματος της Πρακτικής Άσκησης.

Άρθρο 13

Βαθμός πτυχίου, Ανακήρυξη πτυχιούχων, Τίτλοι σπουδών

1. Ο βαθμός πτυχίου εξάγεται με προσέγγιση δύο (2) δεκαδικών ψηφίων και προκύπτει από τον τύπο: $B = \frac{\delta_1\beta_1 + \delta_2\beta_2 + \dots + \delta_n\beta_n}{\delta_1 + \delta_2 + \dots + \delta_n}$,

$$\delta_1 + \delta_2 + \dots + \delta_n$$

όπου $\beta_1, \beta_2, \beta_n$ είναι οι βαθμοί όλων των μαθημάτων που παρακολούθησε ο Φοιτητής και $\delta_1, \delta_2, \delta_n$, οι αντίστοιχες διδακτικές μονάδες, σύμφωνα με το πρόγραμμα σπουδών του Τμήματος.

2. Ο/Η τελειόφοιτος ανακηρύσσεται Πτυχιούχος του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών της Σχολής Οικονομίας και Διοίκησης του Διεθνούς Πανεπιστημίου Ελλάδας, αφότου συμπληρώθηκαν όλες οι απαιτούμενες προϋποθέσεις, όπως αυτές ορίζονται στον παρόντα Κανονισμό και στον Κανονισμό του Ιδρύματος.

3. Στους Πτυχιούχους του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών χορηγούνται οι ακόλουθοι τίτλοι σπουδών: α) Βεβαίωση φοιτητικής κατάστασης, β) Πιστοποιητικό αποφοίτησης και γ) Πτυχίο. Η βεβαίωση φοιτητικής κατάστασης αποτελεί αντίγραφο του βιβλιαρίου σπουδών του Φοιτητή. Το πιστοποιητικό αποφοίτησης επέχει θέση αντιγράφου πτυχίου.

4. Ο τύπος του Πτυχίου καθορίζεται σύμφωνα με τα όσα ο νόμος ορίζει κάθε φορά.

Άρθρο 14

Παράρτημα Διπλώματος

1. Στους πτυχιούχους του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών, χορηγείται Παράρτημα Διπλώματος, ο τύπος και το περιεχόμενο του οποίου καθορίζεται σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στον νόμο 3374/2005.

2. Το Παράρτημα Διπλώματος είναι ένα επεξηγηματικό έγγραφο, το οποίο δεν υποκαθιστά τον επίσημο τίτλο σπουδών ή την αναλυτική βαθμολογία που παρέχουν τα Ιδρύματα Ανώτατης Εκπαίδευσης. Επισυνάπτεται στους τίτλους προπτυχιακών και μεταπτυχιακών σπουδών που χορηγούν τα Ιδρύματα Ανώτατης Εκπαίδευσης (πτυχία, διπλώματα κ.λπ.). Στο Παράρτημα δεν γίνονται αξιολογικές κρίσεις και δεν υπάρχουν δηλώσεις ισοτιμίας ή προτάσεις σχετικά με την αναγνώριση του τίτλου στο εξωτερικό. Το Παράρτημα Διπλώματος ακολουθεί το υπόδειγμα που ανέπτυξε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το Συμβούλιο της Ευρώπης και η UNESCO / CEPES. Στόχος του είναι να παράσχει επαρκή ανεξάρτητα στοιχεία για τη βελτίωση της διεθνούς «διαφάνειας» και τη δίκαιη ακαδημαϊκή και επαγγελματική αναγνώριση των τίτλων σπουδών (διπλώματα, πτυχία, πιστοποιητικά κ.λπ.). Σχεδιάστηκε για να δίνει περιγραφή της φύσης, του επιπέδου, του υπόβαθρου, του περιεχομένου και του καθεστώτος των σπουδών, οι οποίες ολοκληρώθηκαν με επιτυχία από το άτομο που αναγράφεται ονομαστικά στο πρωτότυπο του τίτλου, στον οποίο επισυνάπτεται το Παράρτημα Διπλώματος.

3. Το Παράρτημα Διπλώματος εκδίδεται χωρίς καμία οικονομική επιβάρυνση στην ελληνική και στην αγγλική γλώσσα. Το πρωτότυπο του παραρτήματος πρέπει να πληροί τις προϋποθέσεις γνησιότητας που απαιτούνται για τον χορηγούμενο τίτλο σπουδών. Η ημερομηνία έκδοσης του παραρτήματος δεν συμπίπτει υποχρεωτικά με την ημερομηνία χορήγησης του τίτλου, αλλά δεν μπορεί ποτέ να είναι προγενέστερη από αυτή. Σε κάθε σελίδα του παραρτήματος θα πρέπει να αναγράφεται το ονοματεπώνυμο του πτυχιούχου και ο αριθμός μητρώου. Όπως ορίζεται στον νόμο και στη σχετική υπουργική απόφαση το βασικό περιεχόμενο του

παραρτήματος είναι ενιαίο για όλα τα Ιδρύματα Ανώτατης Εκπαίδευσης. Το ίδιο ισχύει και για τον τύπο και τους τομείς του παραρτήματος.

Άρθρο 15

Αναγνώριση μαθημάτων λόγω μετεγγραφής ή κατάταξης

1. Στους Φοιτητές που εγγράφονται στο Τμήμα Οικονομικών Επιστημών, ύστερα από μετεγγραφή ή κατατακτήριες εξετάσεις, μπορεί να αναγνωρίζονται τα μαθήματα στα οποία έχουν εξεταστεί επιτυχώς και με τον ίδιο βαθμό που έχουν λάβει στο Τμήμα προέλευσης.
2. Ο ενδιαφερόμενος Φοιτητής υποβάλλει σχετική αίτηση στη Γραμματεία του Τμήματος, στην οποία αναφέρονται τα προτεινόμενα για αναγνώριση μαθήματα, ο βαθμός που έχει λάβει σε αυτά, καθώς και το περίγραμμά τους από το Τμήμα προέλευσης.
3. Για την αναγνώριση μαθήματος, αποφασίζει η Συνέλευση του Τμήματος, μετά από εισήγηση του διδάσκοντος το μάθημα, λαμβάνοντας υπόψη και συγκρίνοντας το περίγραμμα μαθήματος του Τμήματος προέλευσης με αυτό του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών. Στην περίπτωση θετικής εισήγησης, τα περιγράμματα μαθήματος και των δύο (2) Τμημάτων θα πρέπει να συμπίπτουν τουλάχιστον κατά το ήμισυ των διδακτικών ενοτήτων.
4. Ειδικότερα στους φοιτητές που προέρχονται από κατατακτήριες εξετάσεις, αναγνωρίζονται υποχρεωτικά τα μαθήματα στα οποία εξετάστηκαν κατά τις κατατακτήριες εξετάσεις, με τους αντίστοιχους βαθμούς που πέτυχαν.

Άρθρο 16

Φιλοξενούμενοι Φοιτητές

1. Οι φιλοξενούμενοι στο Τμήμα Οικονομικών Επιστημών Φοιτητές των Ιδρυμάτων της αλλοδαπής, στα πλαίσια προγραμμάτων συνεργασίας, εγγράφονται ως φιλοξενούμενοι Φοιτητές στο Τμήμα. Οι φιλοξενούμενοι Φοιτητές έχουν τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που έχουν οι Φοιτητές του Ιδρύματος, για όσο χρόνο διαρκεί η φοίτησή τους, σύμφωνα με το εγκεκριμένο πρόγραμμα συνεργασίας.
2. Στους φιλοξενούμενους Φοιτητές που ολοκληρώνουν την παρακολούθηση μαθημάτων (εργαστηριακών ή θεωρητικών) και έλαβαν μέρος επιτυχώς σε εξετάσεις, χορηγείται πιστοποιητικό σπουδών με τον τίτλο του μαθήματος, τον βαθμό και τις αντίστοιχες Πιστωτικές Μονάδες.

Άρθρο 17

Πολιτική Διασφάλισης Ποιότητας και Αξιολόγηση

1. Το Τμήμα Οικονομικών Επιστημών δεσμεύεται για την εφαρμογή Πολιτικής Διασφάλισης Ποιότητας, που θα υποστηρίζει την ακαδημαϊκή φυσιογνωμία και τον προσανατολισμό του προγράμματος σπουδών, θα προωθεί τον σκοπό και το αντικείμενό του, θα υλοποιεί τους στρατηγικούς του στόχους και θα καθορίζει τα μέσα και τους τρόπους επίτευξής τους, θα εφαρμόζει τις ενδεικνυόμενες διαδικασίες ποιότητας, με τελικό σκοπό τη διαρκή βελτίωσή του, στο πλαίσιο των σχετικών αποφάσεων της Συγκλήτου του ΔΙΠΑΕ και του Εσωτερικού Συστήματος Διασφάλισης Ποιότητας (Ε.Σ.Δ.Π.) και της δομής λειτουργίας και των αρμοδιοτήτων της ΜΟΔΙΠ. Ειδικότερα, για την υλοποίηση της πολιτικής αυτής, το Τμήμα δεσμεύεται να εφαρμόσει διαδικασίες Διασφάλισης Ποιότητας που θα αποδεικνύουν:
 - Την καταλληλότητα της δομής και της οργάνωσης του προγράμματος σπουδών.

- Την επιδίωξη μαθησιακών αποτελεσμάτων και προσόντων, σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό και το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων Ανώτατης Εκπαίδευσης.
- Την προώθηση της ποιότητας και αποτελεσματικότητας του διδακτικού έργου.
- Την καταλληλότητα των προσόντων του διδακτικού προσωπικού.
- Την προώθηση της ποιότητας και ποσότητας του ερευνητικού έργου των μελών του Τμήματος.
- Τους τρόπους σύνδεσης της διδασκαλίας με την έρευνα.
- Το επίπεδο ζήτησης των αποκτώμενων προσόντων των αποφοίτων στην αγορά εργασίας.
- Την ποιότητα των υποστηρικτικών υπηρεσιών, όπως οι διοικητικές υπηρεσίες, οι βιβλιοθήκες και οι υπηρεσίες φοιτητικής μέριμνας.
- Τη διενέργεια της ετήσιας ανασκόπησης και εσωτερικής επιθεώρησης του Συστήματος Διασφάλισης Ποιότητας του ΠΠΣ, καθώς και τη συνεργασία της ΟΜΕΑ με τη ΜΟΔΙΠ του ΔΙΠΑΕ.

2. Η αξιολόγηση των διδασκόντων από τους φοιτητές γίνεται με ευθύνη του Ε.Τ.Ε.Π. του Τμήματος μεταξύ της 7^{ης} και 9^{ης} εβδομάδας των παραδόσεων και τα συμπληρωμένα ανωνύμως έντυπα σφραγίζονται σε ειδικό φάκελο ή διανέμονται κωδικοί στους φοιτητές για τη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου ηλεκτρονικά. Η ανάλυση των εντύπων αξιολόγησης με τις παρατηρήσεις των φοιτητών και οι συγκριτικοί πίνακες εκδίδονται μέσω του Πληροφοριακού Συστήματος (ΠΣ) της ΜΟΔΙΠ του Διεθνούς Πανεπιστημίου Ελλάδας (Πανεπιστημιούπολης Σερρών). Μετά την ολοκλήρωση του ακαδημαϊκού εξαμήνου, τα αναλυτικά αποτελέσματα της αξιολόγησης γίνονται γνωστά σε όλους τους διδάσκοντες (προσωπικά), στον Υπεύθυνο ΟΜΕΑ του Τμήματος και στον Πρόεδρο του Τμήματος, μέσω της ιστοσελίδας της ΜΟΔΙΠ. Τα συγκεντρωτικά αποτελέσματα της αξιολόγησης αναρτώνται για κάθε εξάμηνο διδασκαλίας σε μόνιμο χώρο της ιστοσελίδας του Τμήματος. Το περιεχόμενο των συνοπτικών αποτελεσμάτων αποφασίζεται από τη Συνέλευση του Τμήματος.

Επίσης, όλοι οι διδάσκοντες κάθε εξάμηνο συμπληρώνουν στο Πληροφοριακό Σύστημα της ΜΟΔΙΠ τα Απογραφικά Δελτία Διδασκόντων και τα Απογραφικά Δελτία Μαθημάτων.

Η αξιολόγηση του διδάσκοντος από τους φοιτητές γίνεται με βάση τα κριτήρια για τις γνώσεις και την ικανότητα μετάδοσής τους στους φοιτητές, την προετοιμασία του, τη χρησιμοποίηση σύγχρονης διεθνώς καθιερωμένης βιβλιογραφίας, την προθυμία του να απαντά σε ερωτήσεις, την έγκαιρη βαθμολόγηση εργασιών και γραπτών εξετάσεων, καθώς και την τήρηση των ωρών διδασκαλίας του μαθήματος.

3. Η διασφάλιση της ποιότητας του εκπαιδευτικού έργου υποστηρίζεται από τη διαδικασία της εσωτερικής αξιολόγησης, την αξιολόγηση των διδασκόντων από τους φοιτητές, το Πληροφοριακό Σύστημα Διασφάλισης Ποιότητας της ΜΟΔΙΠ του ΔΙΠΑΕ, την ΟΜΕΑ του Τμήματος, καθώς και από τα συλλογικά όργανα του Τμήματος (Συνέλευση, Γενικές Συνελεύσεις Τομέων), αλλά και τα μονομελή όργανα Πρόεδρος Τμήματος και Διευθυντές Τομέων.

Άρθρο 18

Οδηγός Σπουδών

1. Μέχρι τον Μάιο κάθε ακαδημαϊκού έτους καταρτίζεται ή επικαιροποιείται και εγκρίνεται από τη Συνέλευση κάθε Τμήματος, ο Οδηγός Σπουδών, ο οποίος αναρτάται στον δικτυακό τόπο του Τμήματος και μπορεί να διανέμεται (εφόσον το

επιτρέπει η οικονομική κατάσταση του Ιδρύματος) στους Φοιτητές, με προτεραιότητα στους πρωτοετείς, στην αρχή του επόμενου ακαδημαϊκού έτους από τη Γραμματεία του Τμήματος. Εάν δεν υπάρχουν ουσιώδεις αλλαγές, διανέμεται επικαιροποιημένος ο Οδηγός Σπουδών του προηγούμενου ή των προηγούμενων ακαδημαϊκών ετών.

2. Ο Οδηγός Σπουδών περιλαμβάνει ιδίως: α) το πρόγραμμα μαθημάτων, τα περιγράμματα των μαθημάτων, τους Τομείς μαθημάτων, τα θέματα πρακτικής άσκησης και γενικώς τα θέματα της εκπαιδευτικής διαδικασίας και του ισχύοντος Κανονισμού Σπουδών, β) τη διαδικασία χορήγησης κοινωνικών παροχών προς τους Φοιτητές (υποτροφίες, δάνεια, συγγράμματα κ.λπ.), γ) πληροφορίες για το Διεθνές Πανεπιστήμιο Ελλάδας, τη Σχολή και το Τμήμα, δ) τα ονοματεπώνυμα και την ιδιότητα των μελών ΔΕΠ, ΕΔΙΠ, ΕΤΕΠ και του Διοικητικού Προσωπικού του Τμήματος, ε) πληροφορίες για τη λειτουργία των εργαστηρίων, υπηρεσιών του Τμήματος και της Βιβλιοθήκης και ζ) κάθε άλλη πληροφορία που κρίνει αναγκαία η Συνέλευση του Τμήματος.

Άρθρο 19

Ορκωμοσία -Πτυχίο -Πιστοποιητικά

1. Φοιτητής που ολοκλήρωσε επιτυχώς όλες τις προϋποθέσεις, όπως αυτές ορίζονται στον παρόντα Κανονισμό και στον Κανονισμό του Ιδρύματος, ανακηρύσσεται πτυχιούχος και δίδει την προβλεπόμενη από τον νόμο καθομολόγηση για να λάβει Πτυχίο. Η καθομολόγηση (ορκωμοσία) γίνεται ενώπιον του Πρύτανη του Διεθνούς Πανεπιστημίου Ελλάδας, του Κοσμήτορα της Σχολής Οικονομίας και Διοίκησης και του Προέδρου και των μελών ΔΕΠ του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών σε τακτική ημέρα και ώρα που ορίζεται από τον Πρόεδρο του Τμήματος. Η καθομολόγηση (ορκωμοσία) δεν αποτελεί συστατικό τύπου της επιτυχούς αποπεράτωσης των σπουδών, είναι όμως αναγκαία προϋπόθεση για την χορήγηση του έγγραφου πτυχιακού τίτλου. Πριν από την «Ορκωμοσία» καθομολόγηση μπορεί να δίδεται στους αποφοίτους σχετική βεβαίωση για την επιτυχή περάτωση των σπουδών τους. Για να ορκισθεί ο πτυχιούχος πρέπει να καταθέσει στη Γραμματεία του Τμήματος το βιβλιάριο περίθαλψης που του έχει χορηγηθεί, την ακαδημαϊκή ταυτότητα και βεβαίωση της Βιβλιοθήκης ότι δεν υπάρχει εκκρεμότητά του σε αυτή.

2. Το πιστοποιητικό αποφοίτησης επέχει θέση αντιγράφου πτυχίου. Τα πτυχία, τα αντίγραφα πτυχίων και τα πιστοποιητικά αποφοίτησης προσυπογράφονται από τον Πρόεδρο του Τμήματος και υπογράφονται από τον Πρύτανη του ΔΙΠΑΕ. Το πτυχίο (σε μεμβράνη) σφραγίζεται με την ανάγλυφη σφραγίδα του Ιδρύματος. Κάθε πτυχιούχος δικαιούται να λάβει δωρεάν δύο (2) πιστοποιητικά αποφοίτησης (αντίγραφα πτυχίων) και ένα πιστοποιητικό τελικής αναλυτικής βαθμολογίας των μαθημάτων του προγράμματος σπουδών και της πτυχιακής εργασίας. Προκειμένου να χορηγηθεί το πτυχίο (σε μεμβράνη), πρέπει ο πτυχιούχος να καταθέσει σε λογαριασμό του Ιδρύματος ποσόν, η αξία του οποίου ορίζεται από τη Σύγκλητο του ΔΙ.ΠΑ.Ε.

3. Στο Τμήμα Οικονομικών Επιστημών πραγματοποιούνται δύο (2) ορκωμοσίες τον χρόνο. Μία (1) μεταξύ της 15^{ης} Μαΐου και της 15^{ης} Ιουνίου και μία (1) μεταξύ της 15^{ης} Νοεμβρίου και της 15^{ης} Δεκεμβρίου.

4. Η γραμματεία του Τμήματος ανακοινώνει στους πτυχιούχους δύο (2) εβδομάδες πριν την ορκωμοσία, την ημερομηνία, ώρα και τον χώρο της τελετής, καθώς και τις υποχρεώσεις τους μέχρι την ορκωμοσία.

Άρθρο 20

Έγκριση και Τροποποίηση του Κανονισμού

Ο Κανονισμός Σπουδών διαμορφώνεται ή τροποποιείται με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος και την έγκρισή της από τη Σύγκλητο του Διεθνούς Πανεπιστημίου Ελλάδας.